

§ 282

Dnr 00143/2021

Yttrande om ändring i lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler

Sammanfattning

Förslaget innebär att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamheten där tas bort. I dag gäller att endast personer som kan anses bosatta i en region och som har beviljats tillstånd enligt lagen om utbyte av sprutor och kanyler får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Förvaltningens förslag till yttrande föreligger i ärendet.

Ordförandens förslag

Ordförande instämmer i förvaltningens bedömning.

Ordförandes förslag till socialnämnden är

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Behandling av förslag

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Socialnämnden beslutar

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutet ska skickas till

Handläggaren
Regeringen

Socialnämnden

18 november 2021

Yttrande avseende Ändring i lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler

Dnr 00143/2021

Sammanfattning

Förslaget innebär att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamheten där tas bort. I dag gäller att endast personer som kan anses bosatta i en region och som har beviljats tillstånd enligt lagen om utbyte av sprutor och kanyler får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Förvaltningens förslag till yttrande föreligger i ärendet.

I ärendet finns följande handlingar

- Tjänsteskrivelse
- Remiss

Förslag till beslut

Ordförande instämmer i förvaltningens bedömning.

Ordförandes förslag till socialnämnden är

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Julia Lelièvre

Ordförande

Beslutet ska skickas till

Regeringen

Akt

Socialnämnden

18 november 2021

Yttrande avseende Ändring i lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler

Dnr 00143/2021

Sammanfattning

Förslaget innebär att kravet på bosättning i en region för att kunna delta i sprututbytesverksamheten där tas bort. I dag gäller att endast personer som kan anses bosatta i en region och som har beviljats tillstånd enligt lagen om utbyte av sprutor och kanyler får delta i sprututbytesverksamhet i den regionen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Beredning

Tjänsteskrivelsen har skrivits fram av verksamhetschef Jessica Nordenvall i samråd med förvaltningsjurist Igors Timofejevs.

I ärendet finns följande handlingar

- Remiss

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag till socialnämnden är

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Socialförvaltningens yttrande

Sprututbytesverksamhet är en viktig komponent i en beroendevård utifrån ett förebyggande och skadereducerade perspektiv. Det gäller de mest utsatta, injektionsmissbrukarna. Antalet personer som omfattas av sprututbytesverksamheten var 2019 drygt 4 800 personer. Enligt Socialstyrelsen är bosättningsprincipen idag ett hinder för personer att besöka sprututbytesverksamhet utanför sin hemregion, vilket kan försvåra ett effektivt smittskyddsarbete (t.ex. hepatit och hivinfektion).

Möjligheten för individen att skydda sig själv och andra mot smitta skulle öka om bosättningsprincipen tas bort. Även om sprututbyte är en hälsofråga stöder arbetet också indirekt samhällets insatser mot narkotika. Genom att bygga upp en förtroendefull relation och visa på allas lika rätt till en god vård ökar chanserna att nå fram med insatser som hjälper personer att hantera eller på sikt att ta sig ur ett drogberoende.

Regionerna ska enligt Hälso och sjukvårdslagen ge öppenvård och omedelbar vård till personer som inte är bosatta i den egna regionen. Upphörandet av bosättningskravet blir därmed en harmonisering av sprututbytesverksamheten till annan hälso- och sjukvård. Utomlänspatienter inom sprututbyte behandlas på samma sätt som merparten av hälso- och sjukvårdens patienter.

När man införde bosättningskravet bedömdes det främja missbruksvården genom att underlätta dels långsiktigt motivationsarbete och samverkan med hemkommunen, dels den tillståndsprövande myndighetens bedömning av om resurserna för avgiftning och vård kunde anses tillräckliga. Det skulle även fungera som ett incitament för att fler regionen skulle upprätta sprututbytesverksamhet. Nu har merparten av regionerna infört detta och det bör inte längre finnas något hinder mot att ett visst utbyte av deltagare sker mellan regionerna. Genom att ta bort bosättningskravet kan man nå personer med intravenöst missbruk som rör sig mellan olika regioner eller mellan olika länder.

Idag är majoriteten av deltagarna i sprututbyte folkbokförda och bosatta i den region där de besöker sprututbytet. Personer som besöker sprututbytet på annan ort än i hemregionen uppger att motivet är att skydda sig själva och andra från blodsmitta när de vistas under en kortare tid på annan ort.

Förslaget bedöms ha positiv inverkan på tillgänglighet. Personer som redan deltar i sprututbytesverksamhet får därmed tillgång till sprututbyte även om de vistas på annan ort. Samtidigt innebär förslaget att personer som är bosatta i de regioner som ännu inte infört sprututbytesverksamhet får tillgång till sprututbyte.

Förslaget bedöms ha ringa organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för Regionerna. Men på sikt förväntas detta minska regionernas kostnader för smittsamma sjukdomar.

Det går i dagsläget inte att göra en bedömning av om förändringen kommer att öka inflödet av utomlänspatienter för vissa regioner. Det går inte heller att göra en bedömning av om det finns ett omfattande uppdämt behov i de regioner som inte infört sprututbytesverksamhet eller om bosättningskravet medfört att personer i behov av sprututbyte bosatt sig i regioner med pågående verksamhet.

Ett av skälen till varför man införde bosättningskravet var att det bedömdes vara av betydelse att sprututbyte används som kontaktyta för att kunna slussa vidare till missbruks- och beroendevård inom hälso- och sjukvård eller socialtjänsten. Den tillståndsprövande myndigheten (Inspektionen för vård och omsorg) ansågs behöva ett krav på bosättning och inte bara vistelse för att kunna bedöma om de samlade resurserna för abstinensbehandling, vård, behandling och eftervård är tillräckliga.

Enligt socialstyrelsens resonemang har mellan 40-80 % av deltagarna på de olika sprututbytesverksamheterna en pågående kontakt med socialtjänsten och socialnämnden ser därför mot denna bakgrund inte att den nya ändringen hindras av tidigare resonemang. Socialnämnden delar promemorians bedömningar och slutsatser om att en ändring gällande bosättningsprincipen för att delta i sprututbytesverksamhet tas bort.

Emelie Erixon
Socialdirektör

Beslutet ska skickas till

Regeringen
Akt